

Årsberetning

Omsorgsboligene på Inndyr

Innhold

1. Innledning	4
2. Internkontroll og budsjettoppfølging	4
3. Regnskapsresultat 2020	4
4. Økonomisk utvikling/analyse	5
4.1 Netto driftsresultat	5
4.2 Resultatgrad	6
4.3 Brutto driftsresultat	7
4.4 Utviklingen i avdrag knyttet til lånegjeld	8
4.5 Utvikling fond	9
4.6 Finanstransaksjoner	11
4.7 Finansforvaltning	12
4.7.1 Kommunens lånegjeld	12
4.7.2 Renter og avdrag	13
4.7.3 Netto lånegjeld i kroner pr innbygger	14
4.7.4 Plassering og avkastning av ledig likviditet	14
4.7.5 Likviditet	15
4.8 Kommunal økonomisk bærekraft (KØB-modellen)	16
5 Budsjettvurderinger	17
5.1 Driftsregnskapet	18
5.1.1 Driftsinntekter	18
5.1.2 Driftsutgifter	18
5.1.3 Finanstransaksjoner	19
5.1.4 Disponering eller dekning av netto driftsresultat	20
5.2 Driftsresultat pr hovedansvarsområde	20
5.3 Koronapandemiens påvirkning på økonomien i Gildeskål	23
5.4 Investeringsregnskapet	24
6 Oppsummering av analysen	28
7. Likestilling	28
8. Personal og organisasjon	29
9. Sykefravær	29
10. Måloppnåelse	30
11. Etisk standard	31

Tabeller

Tabell 1 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	5
Tabell 2 Utviklingen i resultatgrad fra 2011-2020 (netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter)	7
Tabell 3 Utvikling i brutto driftsresultat korrigert for bruk av bundne fond og disposisjonsfond.	8
Tabell 4 Betalte avdrag	9
Tabell 5 Disposisjonsfond i % av inntekt	10
Tabell 6 Lånegjeld	12
Tabell 7 Endring i ekstern lånegjeld	13
Tabell 8 Avkastning finansielle instrument	14
Tabell 9 Beholdning bank og renter	14
Tabell 10 Likviditetsgrad	15
Tabell 12 Driftsresultat pr hovedansvarsområde	20
Tabell 13 Gebyrinntekter teknisk	21
Tabell 14 Gebyrinntekter VAR	22
Tabell 15 Heltid, deltid og kjønn	28
Tabell 16 Årsverk	29
Tabell 17 Sykefravær	30

Figurer

Figur 1 Netto driftsresultat	6
Figur 2 Resultatgrad	6
Figur 3 Brutto driftsresultat	7
Figur 4 Avdrag i prosent av driftsinntektene	9
Figur 5 Utviklingen i kommunes driftsfond 2013-2020	10
Figur 6 Utvikling i kommunes investeringsfond 2013-2020	10
Figur 7 Resultat finanstransaksjoner	11
Figur 8 Renter og avdrag	13
Figur 9 Netto lånegjeld i kroner pr innbygger	14

1. Innledning

Årsregnskapet består av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noteopplysninger.

Årsberetningen avlegges i henhold til Kommunelovens § 14-7 og skal redegjøre for

- a) forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid
- b) vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene
- c) virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen eller innbyggerne
- d) tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard
- e) den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling
- f) hva kommunen eller fylkeskommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26.

Årsberetningen skal avgis til revisjon senest 31. mars.

2. Internkontroll og budsjettoppfølging

Den øverste ledergruppen har i 2020 bestått av kommunedirektøren og kommunalsjefene for: teknisk, helse og omsorg, oppvekst og kultur, samt økonomi og administrasjon.

Kommunalsjefene rapporterer månedlig til rådmannen om den økonomiske utviklingen. Større avvik i forhold til budsjett forklares, og eventuelle forslag til løsning blir lagt frem.

Kommunedirektøren legger frem tertialrapporter pr. 30.4. og 30.8. til politisk behandling. Her orienteres om den økonomiske utviklingen og eventuelt behov for budsjettendringer. Det rapporteres også på låneforvaltningen, og utviklingen av plassert kapital til forvaltning i markedet.

3. Regnskapsresultat 2020

Gildeskål kommunes driftsregnskap ble avsluttet med et regnskapsmessig resultat på kr 0. Brutto driftsresultat ble 7 mnok. Kommunens finansinntekter fratrukket finansutgiftene gir et underskudd på 2,9 mnok. Korrigert for avskrivninger på kr 17,6 mnok, gir dette et netto driftsresultat på 21,8 mnok. Etter bruk av tidligere års avsetninger og årets avsetninger (interne finanstransaksjoner), ender resultatet på kr. 0. Investeringsregnskapet er avsluttet med et resultat på kr. 0.

Resultatene totalt sett for 2020 viser at kommunen har en løpende drift som går med overskudd. I tillegg er regnskapet svært likt budsjett. Driftsresultatet er forbedret sammenlignet med 2019. Brutto driftsresultat er forbedret med 27 mnok og netto driftsresultat er forbedret med 13,8 mnok sammenlignet med 2019.

Disposisjonsfondene har i løpet av 2020 økt med omtrent 17 mnok og har nå en saldo på 46,9 mnok. Ubundet kapitalfond er redusert med 1 mnok og har en saldo på 228,4 mnok.

4. Økonomisk utvikling/analyse

Årsregnskap for 2020 viser et netto driftsresultat på 21,8 mnok. Kommunelovens krav (Kl. § 14-10) til driftsmessig balanse innebærer at budsjettert driftsresultat **minst** skal dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger. For å kontrollere om kommunen har oppnådd det budsjetterte driftsresultat, bør resultatet først korrigeres for bruk av egenkapital som etter forutsetningene skal dekke driftsutgifter samt korrigeres for avsetning til bundet driftsfond. I tillegg bør det korrigeres for inndekking av tidligere års underskudd.

Dette illustreres i en analyse av netto driftsresultat som vises nedenfor.

	Regnskap 2020	Reg. budsjett 2020	Avvik
Netto driftsresultat	21 787 246	8 071 605	13 715 641
Overført til investeringsregnskapet	3 900 000	300 000	3 600 00
Avsatt til bundne fond	4 568 338	2 393 026	2 175 312
Bruk av bundne fond	-3 655 410	-3 017 019	638 391
Avsatt til disposisjonsfond	31 858 220	24 600 000	7 258 220
Bruk av disposisjonsfond	-14 883 903	-16 204 402	1 320 499
Bruk av tidligere års mindreforbruk	-	-	-
Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	21 787 246	8 071 605	13 715 641
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	0	0	0

Tabell 1 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat

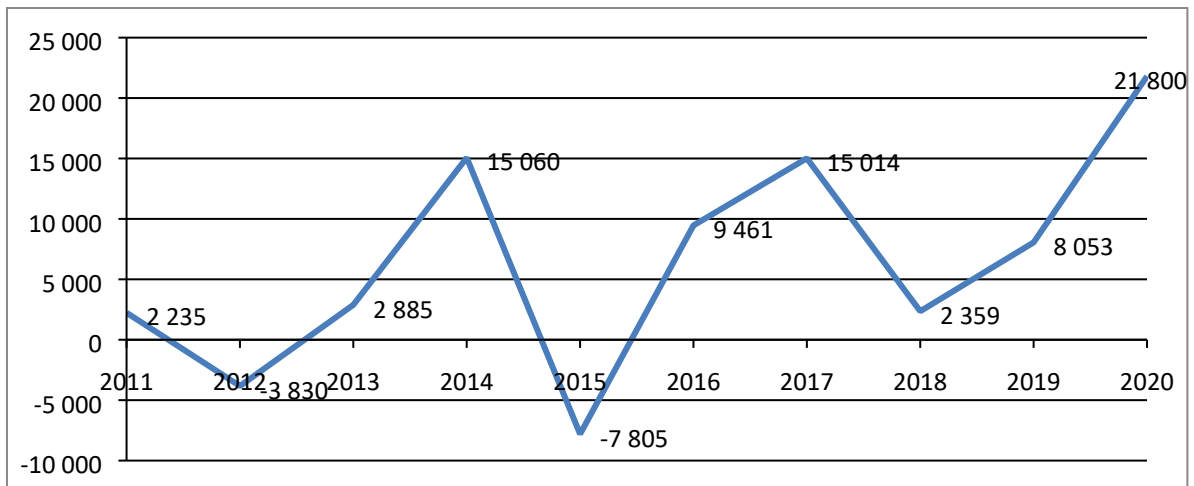
Tabellen over viser er det et avvik mellom regnskapsført og budsjettert netto driftsresultat på 13,7 mnok før korrigerings for bruk av egenkapital og avsetning til fond. Etter korrigerings er regnskapsmessig mer/mindreforbruk kr 0.

4.1 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er et mål for kommunens økonomiske handlefrihet. Det viser resultatet av kommunens ordinære, løpende drift innenfor det finansielt orienterte regnskapssystemet. Det betyr at man har korrigert for virkningen av avskrivninger og erstattet det med avdrag på lån. I tillegg er netto renteutgifter trukket fra brutto driftsresultat.

Som oversikten på neste side viser, har det vært svingninger i kommunens netto driftsresultat de siste 10 årene. Variasjonen i netto driftsresultat har tidligere i hovedsak blitt forklart med gevinst og/eller tap på finansielle instrumenter. Men fra 2018 har det vært variasjon i inntekter fra Havbruksfondet, noe vi forventer vil fortsette i årene fremover.

I 2020 økte netto driftsresultat med 13,8 mnok til 21,8 mnok.

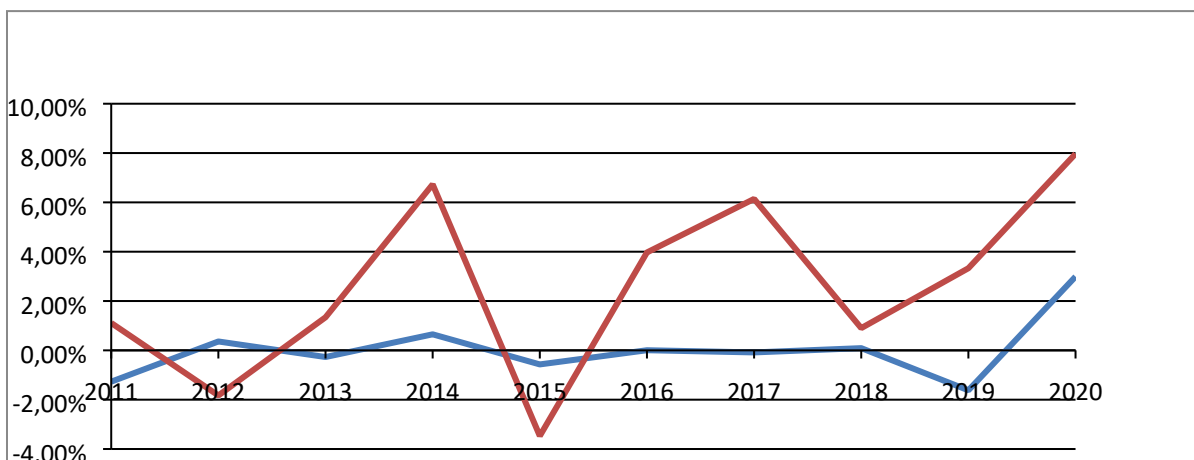

Figur 1 Netto driftsresultat

Endringen i regnskapsmessig netto driftsresultat må ses i sammenheng med budsjettert netto driftsresultat. I 2020 ble det opprinnelig budsjettert med 22,1 mnok i netto driftsresultat, men det ble i løpet av året regulert ned til 8,1 mnok. Det var i hovedsak budsjettert avkastning som ble redusert fra 11,9 mnok til 0,9 mnok. Dette ble gjort på grunn av de usikre markedssutsiktene som vi sto overfor i tertialrapport 1 og 2. Men markedet endret seg, og i siste kvartal i 2020 skjøt porteføljen fart og endte på 11,7 mnok. Det ble dermed avvik mellom budsjettert og regnskapsført netto driftsresultat.

4.2 Resultatgrad

Et annet nøkkeltall for å vurdere kommunens økonomi er resultatgrad. Resultatgraden er netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene. Statsforvalteren råd er at kommunene bør bestrebe seg på å ha resultatgrad over tid på 2 % (nytt etter KØB). Gildeskål kommune har satt seg som mål å budsjettere med en resultatgrad på minimum 1,75 % for å ha en sunn økonomi. Ved å ha et positivt netto driftsresultat over tid vil kommunen være i stand til å etablere frie fondsmidler for å håndtere muligheter og ikke minst svingninger i kommunes utgiftsnivå. Grafen under viser utviklingen i resultatgrad fra 2011-2020.

Figur 2 Resultatgrad

År	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Budsjett	-1,27	0,36	-0,27	0,65	-0,57	0,005	-0,08	0,09	-1,62	2,99
Regnskap	1,11	-1,83	1,34	6,73	-3,47	3,97	6,14	0,9	3,33	7,97

Tabell 2 Utviklingen i resultatgrad fra 2011-2020 (netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter)

Som tabellene ovenfor viser har utviklingen i netto driftsresultat og kommunens handlefrihet variert stort fra år til år

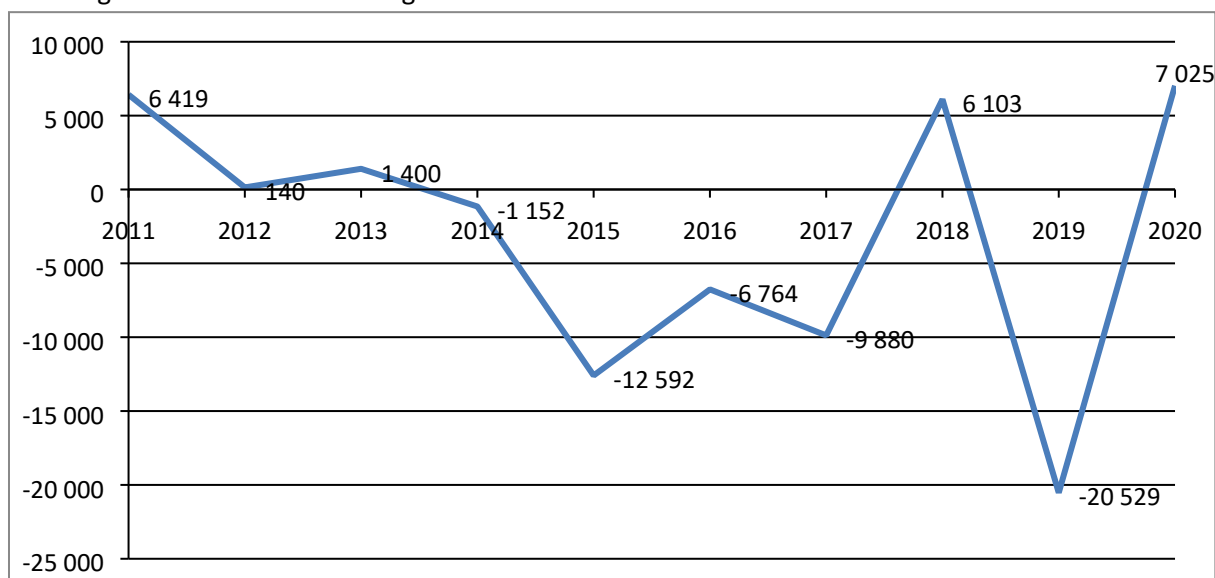
Hvis vi ser på de siste årene, viser det at for 2018 ble resultatgraden 0,9 %. Den lave resultatgraden skyldes i hovedsak tap på finansielle instrumenter. I regulert budsjett var det i 2018 budsjettert med en resultatgrad på 0,09 % mens det i opprinnelig budsjett var 0,76. Resultatgraden var i 2018 under anbefalt nivå både i regnskap og budsjett.

I 2019 ble resultatgraden 3,33 % som er godt over anbefalt nivå. Forskjellen fra året før var at driftsinntektene ble lavere i hovedsak som følge av lav utbetaling fra havbruksfondet og finansinntektene ble høye som følge av god avkastning på finansielle instrument. I 2020 ble resultatgraden 7,97 %, mens budsjettert resultatgrad var 2,99 %. Det er i hovedsak avviket på finansielle instrument som gjør at regnskapsmessig resultatgrad er større enn budsjett.

Analysen av netto driftsresultat og resultatgraden viser at kommunen har inntekter som varierer svært fra år til år og det gir store utslag på nøkkeltallene. Det er ingen tvil om at kommunen er svært avhengig av at finansmarkedet gir en solid avkastning hvert år og at inntekter fra havbruksfondet fortsetter å komme for ikke å tære på oppsparte midler.

4.3 Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat viser resultatet av den ordinære driften inkludert avskrivninger på varige driftsmidler. Brutto driftsresultat gir et uttrykk for kommunens evne til å betjene lånegjeld, evne til å finansiere deler av årets investeringer over driftsbudsjettet samt evnen til å avsette midler til senere bruk. Figuren under viser utviklingen i brutto driftsresultat fra 2011-2020.

Figur 3 Brutto driftsresultat

Kommunen har over tid hatt en vedvarende fallende trend i utviklingen av brutto driftsresultat. Dette indikerer at kommunen gradvis har svekket evnen til å finansiere driften med driftsinntektene. I 2014 klarte ikke kommunen lenger å finansiere virksomhetenes driftsutgifter med driftsinntektene og trenden ble ytterligere svekket årene som fulgte.

I 2019 ble brutto driftsresultat -20,5 mnok. Det er en nedgang på 26,6 mnok sammenlignet med 2018. I 2019 var inntektene fra havbruksfondet 5,8 mnok. Brutto driftsresultat ville derfor vært -26,3 mnok med korrigeringer for havbruksfondet.

I 2020 ble brutto driftsresultat 7 mnok. Det er 0,6 mnok lavere enn budsjettert brutto driftsresultat, noe som er svært likt. Det er et avvik mellom budsjetterte og faktiske driftsutgifter på omtrent 3,5 mnok, hvorav 3 mnok er avskrivninger, men det er også omtrent tilsvarende avvik på inntektsiden. Inntektene fra havbruksfondet var 24 mnok i 2020. Hvis vi korrigerer bort havbruksfondet ville brutto driftsresultat vært -17 mnok i 2020.

		Regnskap 2020	Korrigert budsjett 2020	Regnskap 2019
Driftsinntekter		273 265 890	270 401 397	242 154 914
Driftsutgifter eks avskrivninger	-	248 609 321	247 987 292	246 336 656
Avskrivninger	-	17 631 347	14 800 000	16 347 182
Brutto driftsresultat	=	7 025 222	7 614 105	-20 528 924
Bruk av bundne fond	+	3 655 410	3 017 019	4 391 111
Bruk av disposisjonsfond	+	14 883 903	16 204 402	15 796 783
Korrigert brutto driftsresultat	=	25 564 535	26 835 526	-341 030

Tabell 3 Utvikling i brutto driftsresultat korrigert for bruk av bundne fond og disposisjonsfond.

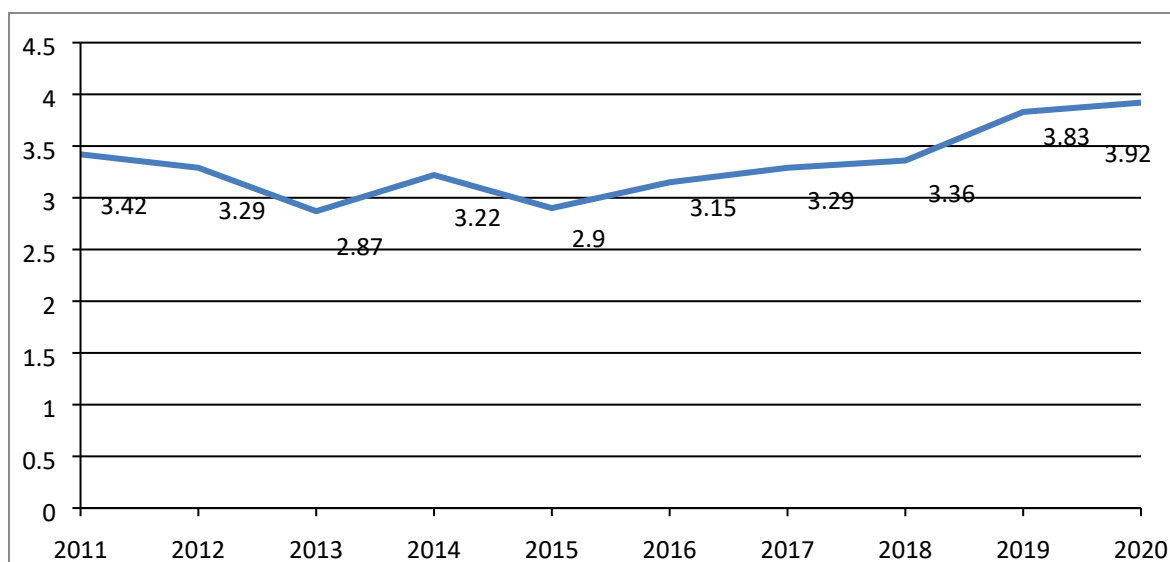
Hensikten med oversikten er å illustrere om bruk av fond finansierer deler av driften, og spesielt se hvis bruk av fond må økes sammenlignet med budsjett for å levere et resultat i balanse.

Tabellen ovenfor viser at kommunen forbedret korrigert brutto driftsresultat med omtrent 26 mnok sammenlignet med 2019. Det er spesielt driftsinntektene som svinger og gir variasjoner mellom årene. I 2019 var inntektene fra havbruksfondet 5,8 mnok (27,1 i 2018). Bruk av disposisjonsfond ble 1,3 mnok lavere enn budsjett, da det ikke var behov for å bruke mer for å levere et resultat i balanse. Bruk av bundne fond ble 0,6 mnok høyere enn budsjett. Bruk av bundne fond bestemmes av eksternt part. Bundet fond finansierer ofte utgifter som kommunen har påtatt seg og som ikke var budsjettert i opprinnelig budsjett.

Vi gjør oppmerksom på note 2 om pensjon og note 18 om regnskapsprinsipper. Ved utgangen av 2020 hadde kommunen et netto premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift på 23,2 mnok, dvs. pensjonspremie som er betalt, men som ikke er utgiftsført. Premieavviket bidro positivt på brutto driftsresultat i 2014, 2018, 2019 og 2020 (0,6 mnok), men i 2015, 2016 og 2017 gav det negativ effekt på resultatet.

4.4 Utviklingen i avdrag knyttet til lånegjeld

Kommunen har gjennomført betydelig investeringer de senere årene. I takt med dette har lånegjelden økt og også avdragene. I 2020 betalte kommunen 10,7 mnok i avdrag og det utgjorde 3,92 % av driftsinntektene. Oversikt over lån er beskrevet i kapittel 4.7.1.

Figur 4 Avdrag i prosent av driftsinntektene

Tall i 1000 kr	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Avdrag i nok	6 867	6 905	6 196	7 220	6 530	7 522	8 053	8 787	9 272	10 702

Tabell 4 Betalte avdrag

Avdragene i investeringsregnskapet knyttet til Husbanklån er ikke tatt med i denne tabellen.

Kommunen har i 2020 betalt avdrag i tråd med de låneavtaler kommunen har. Kommunen har derfor bokført 1 mnok mer i avdrag enn beregning etter reglene om minste avdrag ville gitt, jfr. Note 9 i årsregnskapet. Korrigert for dette ville avdrag i prosent av driftsinntekter i 2020 vært på 3,55 %.

4.5 Utvikling fond

Fond representerer oppsparing av midler og er en del av kommunens egenkapital.

Ubundne fond er frivillige fond som er bygget opp gjennom sparing av frie midler og som står til kommunestyrets disposisjon, som

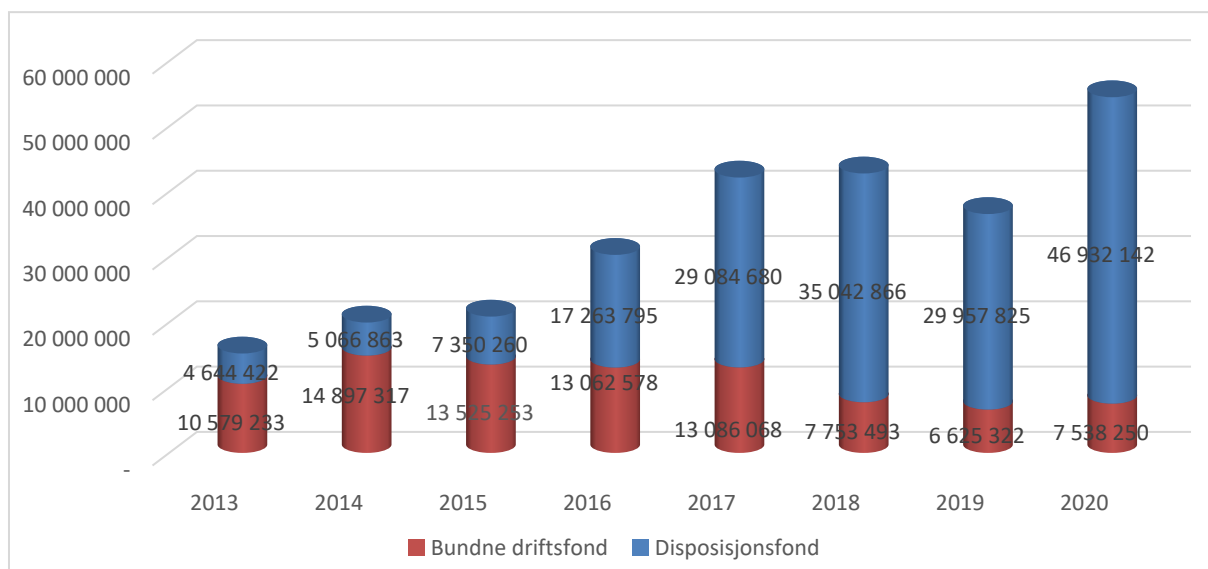
- Disposisjonsfond: driftsmidler som er spart til bruk i senere år.
- Ubundne investeringsfond: avsetning skjer i investeringsregnskapet og midlene må derfor brukes i investeringsregnskapet.

Bundne fond er det knyttet forpliktelser til. Avsetningene er gjerne pliktige og bruken er pliktig i den forstand at det ikke er fritt opp til kommunestyret å vedta anvendelse. Eksempler på bundne midler er øremerkede tilskudd, overskudd på selvkost-tjenestene og næringsfond.

Statsforvalterens anbefalte nivå på *disposisjonsfondet* er 5-8 % av driftsinntektene. Gildeskål kommune har i Finansreglementet forankret en handlingsregel som sier at det skal være begrenset bruk av disposisjonsfondet inntil fondets størrelse er på 40 mnok. 2020 er det første året da kommunens egen handlingsregel på 40 mnok er innfridd. Det har vært en positiv utvikling på disposisjonsfondet siden 2013, og fra 2016 til 2020 har det det anbefalte nivået som Statsforvalteren setter på disposisjonsfondet vært oppfylt hvert år.

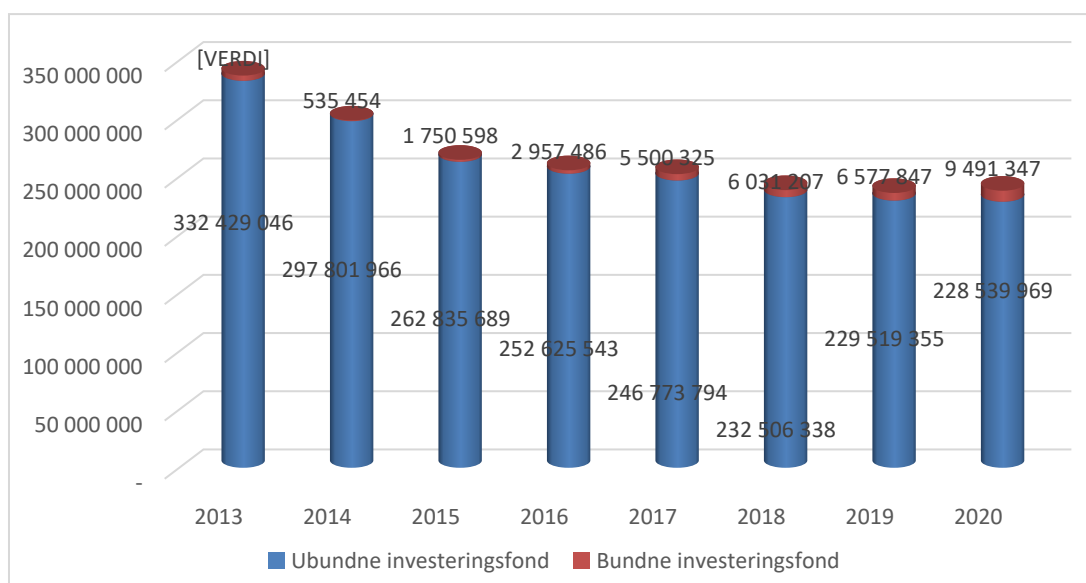
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Disposisjonsfond i mnok	4,6	5,1	7,3	17,3	29,1	35	30	46,9
Inntekter i mnok	216	224	225	238	244	261	242,2	273
Disposisjonsfond i % av inntekt	2,15 %	2,26 %	3,27 %	7,24 %	11,9 %	13,4 %	12,4 %	17,2 %

Tabell 5 Disposisjonsfond i % av inntekt

Figur 5 Utviklingen i kommunes driftsfond 2013-2020

I Reglement for finansforvaltning kapittel 4.1 punkt 2 står det at: «2/3 deler av årlig avkastning settes på disposisjonsfondet. Inntil disposisjonsfondet utgjør 40 mnok, skal det være begrense bruk av tidligere års avsatte avkastning til drift og investeringstiltak». Det er avsatt 31,8 mnok til disposisjonsfond i 2020. Det er inntektene fra havbruksfondet (24 mnok) og 2/3 deler av avkastning på finansielle instrument (7,8 mnok).

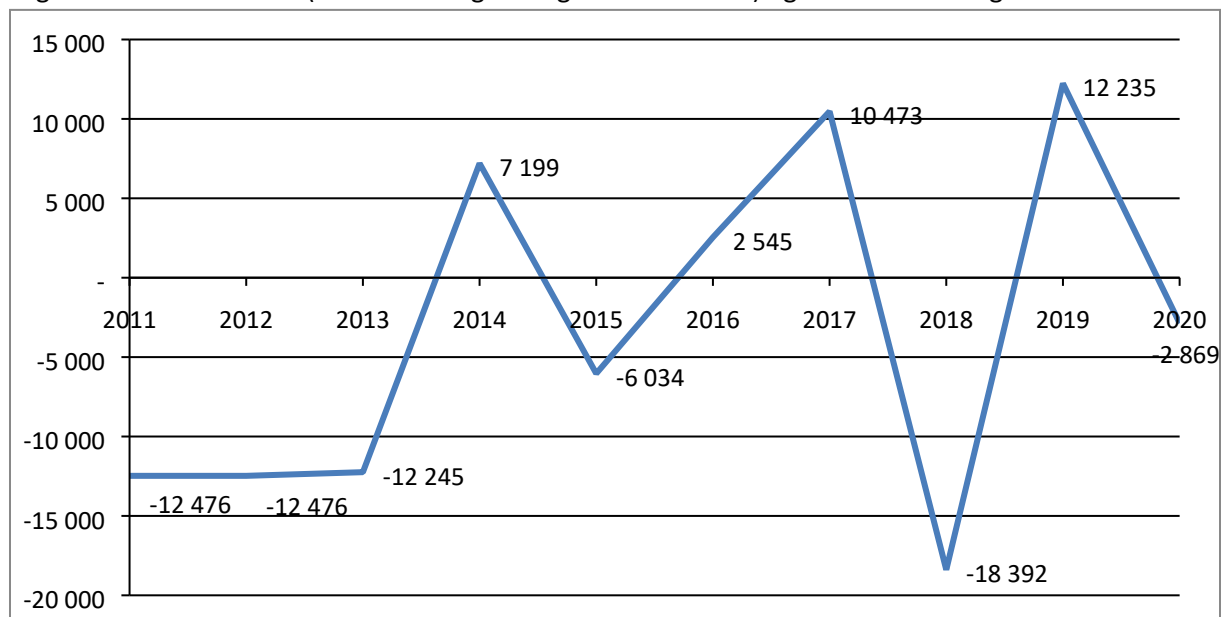

Figur 6 Utvikling i kommunes investeringsfond 2013-2020

Kommunens ubundne investeringsfond består i hovedsak av midlene etter salget av Sjøfossen Energi i 2013. Kommunen har gjennomført store investeringer siden den tid. Fondet er redusert med omtrent 104 mnok fra 2013 til 2020. Det ble avsatt 1/3 av avkastningen på finansielle instrument (3,9 mnok) og det ble brukt 4,9 mnok til investeringer i 2020.

4.6 Finanstransaksjoner

Avdrag inngår i kommunens finanstransaksjoner sammen med rentebetalinger og finansinntekter. Her hadde kommunen en jevn negativ trend før salget av aksjene Sjøfossen Energi i 2013. Etter den tid har det vært store svingninger. Dette tallet påvirkes sterkt av makroøkonomiske forhold og viser seg i kommunens renter (både renteutgifter og renteinntekter) og finansavkastningen.

Figur 7 Resultat finanstransaksjoner

Analyse av kommunens finanstransaksjoner viser at det var først i 2013 at kommunen fikk finansinntekter av betydning (1,8 mnok). Men i 2014, etter det første driftsåret med pengene fra Sjøfossen-salget plassert i markedet, fikk kommunen finansinntekter på 19,6 mnok og i tillegg 2,0 mnok på andre renteplasseringer. Dette endret bildet totalt fra å gi et negativt resultat på finanstransaksjoner, til et positivt resultat på 7,2 mnok i 2014. Dette var en forbedring på hele 19,7 mnok fra 2013. Svingningene fortsetter, og i 2019 ble resultatet igjen positivt med 12,2 mnok. Det var en forbedring i forhold til 2018 på 30,6 mnok. Endringen skyldes i hovedsak finansavkastningen som gikk fra -5,2 til +26,9 mnok. I 2020 er finanstransaksjoner igjen negativ. Det betyr at finansutgiftene er høyere enn finansinntektene. Avdragsutgiftene har økt, renteutgiftene er redusert, men avkastningen og renteinntekten er ikke stor nok til å dekke disse utgiftene. Til tross for dette er resultatet bedre enn budsjettet. Regulert budsjett viser et negativt netto finansutgifter på 14,3 mnok, i hovedsak skyldes det at avkastningen ble regulert ned til fra 11,9 mnok til 0,9 mnok som følge av de usikre markedssutsiktene som vi sto overfor i tertialrapport 1 og 2.

4.7 Finansforvaltning

Kommunens finansforvaltning utøves i henhold til vedtatt «Reglement for finansforvaltning» sist endret i kst-sak 43/17 den 12.10.2017.

4.7.1 Kommunens lånegjeld

I 2020 ble det tatt opp fire nye lån, 5 mnok i Husbanken for videre utlån, 31,15 mnok til investeringer vedtatt i investeringsbudsjettet. Oversikt over kommunens lånegjeld og renten pr 31.12.2020 vises nedenfor.

Låneinstitusjon	2020	2019	Rente 31.12	Gjenværende løpetid
Kommunalbanken	13 927 920	14 508 240	1,05 %	24 år
Kommunalbanken	14 200 000	14 200 000	1,00 %	15 år
Kommunalbanken	11 430 000	11 790 000	1,09 %	32 år
Kommunalbanken	23 037 560	23 656 000	0,95 %	38 år
Kommunalbanken	7 720 000	7 880 000	1,04 %	49 år
Kommunalbanken	20 425 760	20 846 920	0,85 %	49 år
Kommunalbanken	15 400 000	NYTT LÅN	0,97 %	20 år
Kommunalbanken	13 973 120	NYTT LÅN	1,46 %*	20 år
Kommunalbanken	975 000	NYTT LÅN	1,26 %*	20 år
Klp	49 715 270	53 143 910	0,9 %	14 år
Klp	45 459 000	47 001 000	0,9 %	29 år
Klp	36 168 507	38 128 507	0,9 %	18 år
Klp	16 176 874	16 629 375	1,15 %	35 år
KLP	7 172 500	7 550 000	2,59 %**	18 år
Husbanken	41 737 750	38 038 517	0,80-2,04 %	0-23 år
Sum	317 519 262	293 372 469		

*Fastrente til 2030

**Fastrente til 2029

Tabell 6 Lånegjeld

Husbanklånet er lån til videre utlån og finansiers av avdragsinntekter på utlånene. 14,33 % av gjelda er knyttet til vann- og avløpssektoren og tas med i selvkostberegningen. Kommunens utgifter til gjeld knyttet til selvkostområdet finansieres gjennom de brukerbetalingene kommunen krever inn fra brukerne (selvkostregnskap). Kommunens utgifter til gjeld knyttet til øvrig virksomhet finansieres gjennom kommunens øvrige inntekter (frie inntekter).

Tabellen viser at kommunen har en samlet lånegjeld på 317,5 mnok. Hele lånegjelden til Husbanken på 41,7 mnok er lån til videre utlån (Startlån). Ellers fordeler gjelden seg på investeringer innen VAR-området med 45,2 mnok og 230,6 mnok til øvrige investeringer.

I forbindelse med lån til Gibos og renovering/ bygging av Inndyr skole får kommunen etter Husbankens regelverk, kompensert (kompensasjonstilskudd) for utgifter knyttet til lånene. I 2020 fikk kommunen 1,2 mnok i rentekompensasjon.

4.7.2 Renter og avdrag

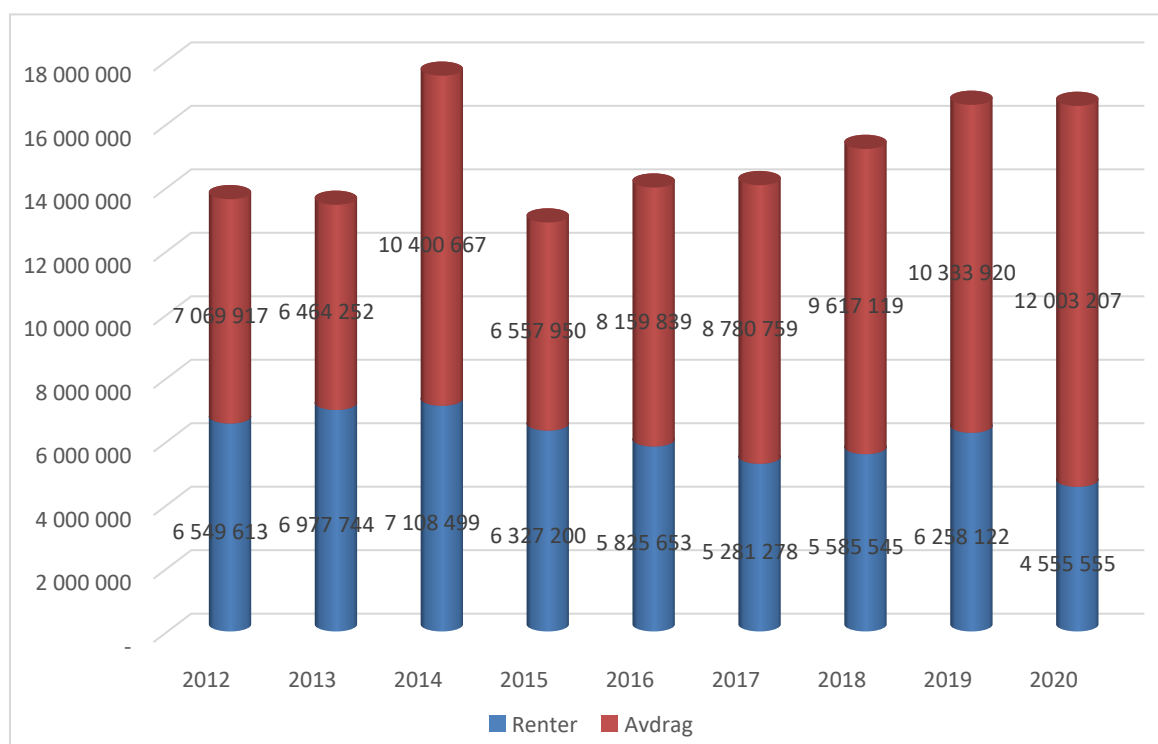
Gildeskål kommune har betalt 4,55 mnok i renter og 12 mnok i ordinære avdrag i 2020.

Betalte avdrag		Kr
Avdrag i driftsregnskapet	-	10 702 440
Avdrag i investeringsregnskapet	-	1 300 767
Sum betalte avdrag	=	-12 003 207
Nye låneopptak	+	36 150 000
Tapsdeling Husbanklån*	-	0
Endring ekstern lånegjeld	=	24 146 793

Tabell 7 Endring i ekstern lånegjeld

*Tapsdeling innebærer at Husbanken og kommunen deler oppståtte tap på startlån. Kommunen må ta tapsrisikoen for de første 25 % av gjenstående hovedstol samt forfalte renter og omkostninger før realisering av pantet. I 2020 ble det ikke tatt tap på startlån.

Kommunens eksterne lånegjeld har økt fra kr 293 372 469 med kr 24 146 793 til kr 317 519 262 i løpet av 2020. Det ble samlet betalt kr 12 mnok i avdrag og tatt opp fire nye lån på tilsammen 36,15 mnok.

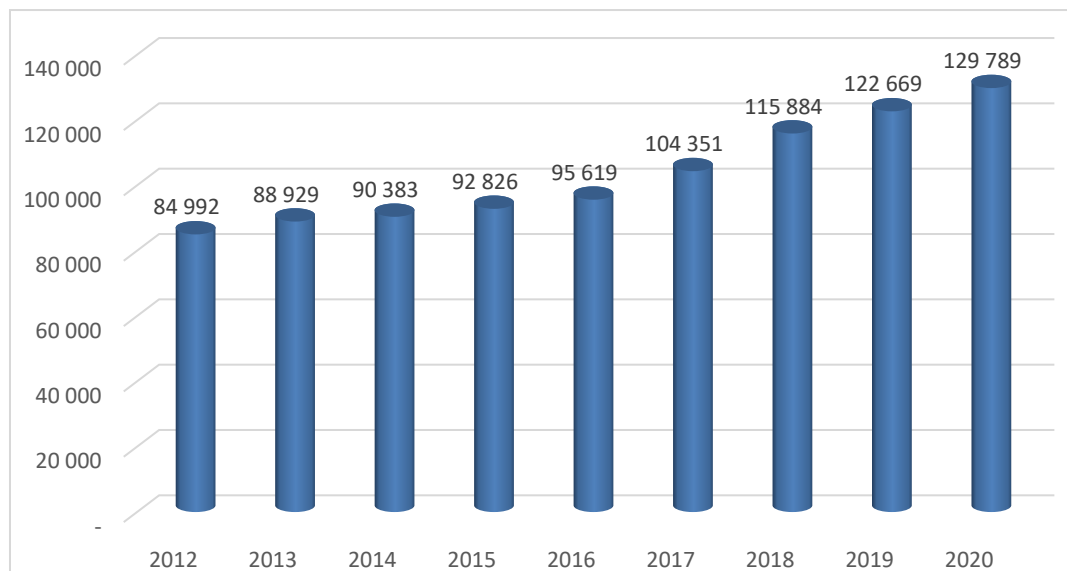
Figur 8 Renter og avdrag

I 2014 ble det betalt ekstraordinært avdrag på kr 2,7 mnok til Husbanken.

Avdragene kommunen betaler følger den avtalte nedbetalingsplanen med hver långiver. Det er også betalt inn avdrag over investeringsregnskapet. I tillegg til nedbetaling av gammel gjeld påvirkes utvikling i lånegjelden også av nye låneopptak.

4.7.3 Netto lånegjeld i kroner pr innbygger

Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser) fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler. I totale utlån inngår formidlingslån og ansvarlige lån (utlån av egne midler). Grafen under viser at Gildeskål kommune har økt netto lånegjeld i kroner pr innbygger med ca. kr 44 797 fra 2012 til 2020.

Figur 9 Netto lånegjeld i kroner pr innbygger

4.7.4 Plassering og avkastning av ledig likviditet

Ved årsskiftet hadde Gildeskål kommune 274 mnok i ledig likviditet. Nedenfor vises en oversikt over hvor midlene er plassert og hvordan avkastning har vært i 2020.

Forvalter	Markedsverdi 1/1	Markedsverdi 31/12	Avkastning	Avkastning i %
KLP	44 669 976	47 987 496	3 317 520	7,43 %
Nordea	127 280 571	142 745 106	5 464 535	4,29 %
Sparebank1	70 398 559	83 325 442	2 926 883	4,16 %
Sum	242 349 107	274 058 044	11 708 937	4,83 %

Tabell 8 Avkastning finansielle instrument

Endringen i IB/UB markedsverdi forklares slik: IB – Uttak + avkastning = UB. Det er ikke tatt ut penger av porteføljen i 2020. Det er plassert 20 mnok i 2020, hvorav 10 mnok i Nordea og 10 mnok i Sparebank1.

Forvalter	Beholdning 31/12	Renter i kr
Klp bank	69 135	74
Gildeskål sparebank (folio)	13 915 121	63 996
Gildeskål sparebank (særvilkår)	68 954	617
Sum	14 053 210	64 687

Tabell 9 Beholdning bank og renter

Øvrig likviditet som Husbankmidler, Eik, Havnekassen, Mentzonis Velferdsfond, konto for innkreving og Skattetrekkkonto på til sammen 12,6 mnok er plassert i Gildeskål Sparebank som er kommunens hovedbankforbindelse. Innskuddsrenten var pr 31.12. på 0,15 %.

Avkastningen fra porteføljen som er til forvaltning i henholdsvis KLP, Nordea og Sparebanken, inngår fortløpende i forvaltningen eller blir utbetalt. Rentene fra bankene blir satt inn på bankkonto til disponering.

Ved utgangen av 2020 hadde kommunen 274 mnok til forvaltning hos eksterne forvaltere. Forvaltning av kapitalen i markedet skjer i tråd med kommunens vedtatte finansreglement. Forvalterne rapporterer månedlig om utviklingen i markedet. Det rapporteres til kommunestyret tre ganger i året i forbindelse med tertialrapport 1 og 2, og ved framleggelse av årsregnskap. Det gjennomføres statusmøter med forvalterne der den aktuelle porteføljen går igjennom og forvalteren deler sitt markedssyn med kommunen.

Det har vært store svingninger i avkastning på porteføljen i løpet av året. I mars måned var avkastningen -23,5 mnok. I ettertid har den økt jevnt og endte ved årsskiftet på 11,7 mnok. Til sammenligning hadde samme portefølje 26,9 mnok i avkastning i 2019, -5,2 mnok i 2018, 22,9 mnok i 2017, 14,9 mnok i 2016, 5,8 mnok i 2015 og 19,6 mnok i 2014.

4.7.5 Likviditet

Likviditet betyr betalingsevne. Forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld kalles likviditetsgrad. Likviditetsgraden sier noe om kommunens evne til å betale de kortsiktige fordringene. Man kan måle dette ytterligere ved å skille ut de mest likvide omløpsmidlene og beregne en likviditetsgrad 2

- Likviditetsgrad 1 = OM/KG og dette forholdet bør være >2
- Likviditetsgrad 2 = mest likvide OM/KG og dette forholdet bør være >1

Likviditetsgrad 1: Forteller noe om forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Med andre ord måler den kommunens evne til å dekke sine betalingsforpliktelser etter hvert som de forfaller.

Likviditetsgrad 2: Forteller i hvilken grad kommunen evner å betale de mest kortsiktige gjeldsforpliktelser som f. eks lønn til sine ansatte og gjeld til sine leverandører etter hvert som de forfaller. Likviditetsgrad 2 viser i praksis i hvor stor grad kommunen er i stand til å betale dine fortløpende utgifter med tilgjengelig bankinnskudd.

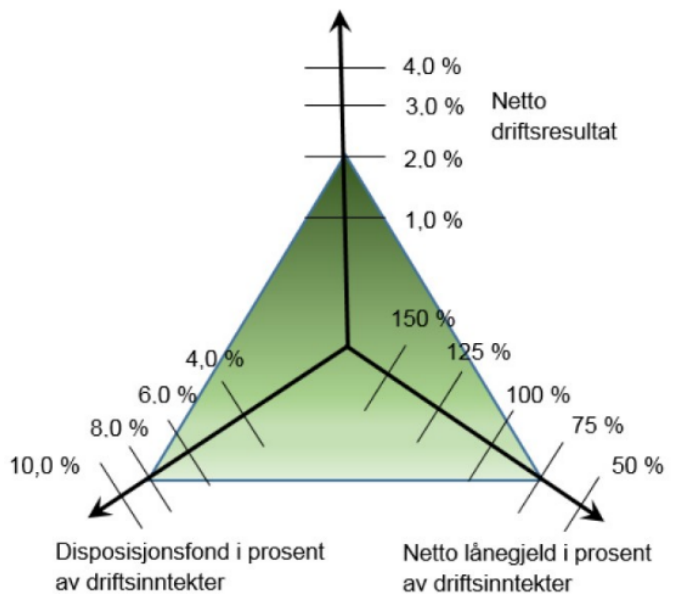
Likviditetsgrad	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Likviditetsgrad 1	11,42	9,39	9,89	10,10	11,99	9,29	8,99
Likviditetsgrad 1 ex finansplassering	2,58	2,15	2,18	0,95	1,87	1,58	-
Likviditetsgrad 2	9,70	7,87	8,40	8,50	10,48	7,90	6,09

Tabell 10 Likviditetsgrad

Tabellen viser utviklingen i likviditetsgradene siden 2013. Kommunen hadde en betydelig endring i omløpsmidler i forbindelse med salget av Sjøfossen Energi AS. Tabellen har derfor en egen kolonne der beregningen gjøres uten å ta med hensyn til de 274 mnok som er plassert hos eksterne forvaltere. Disse pengene inngår ikke i den daglige driften, men er allikevel tilgjengelig på kort varsel.

4.8 Kommunal økonomisk bærekraft (KØB-modellen)

KØB-modellen er en økonomisk styringsmodell for langsiktig utvikling og bærekraft i kommunesektoren. Modellen tar utgangspunkt i at økonomisk bærekraft opprettholdes når gjeldsnivået er 75 prosent av inntektene eller lavere og at disposisjonsfondet er 8 prosent av driftsinntektene eller høyere, samtidig som driftsresultatet er 2 prosent. Dersom gjeldsnivået er høyere enn 75 prosent eller disposisjonsfondet er lavere enn 8 prosent må driftsresultatet settes høyere enn 2 prosent. Nivået på driftsresultatet må settes høyere enn 2 prosent inntil gjeldsnivået er 75 prosent eller lavere og disposisjonsfondet er 8 prosent eller høyere. Når disse forholdene er på plass og de økonomiske forhold er i balanse, kan driftsresultatet settes ned til 2 prosent. Driftsresultatet settes høyere enn 2 prosent for å nå nivået for bærekraft. Jo høyere en setter driftsresultatet jo fortere vil en nå nivået for bærekraft.

Netto driftsresultat (i prosent av driftsinntekter) viser hva kommunen har igjen etter at drift- og finansutgifter er dekket. NDR er ikke et overskudd, men har et formål som skaper handlingsrom og egenkapital til investeringer. Kommunen er da i stand til å møte uforutsette hendelser og skjerme tjenesteleveransen til innbyggerne. I KØB-sammenheng kan vi se på NDR som økonomisk bærekraft over ett år – perioden for et årsbudsjett.

Disposisjonsfondet (i prosent av driftsinntekter) er kommunens frie oppsparte midler. En kommune trenger reserver for å møte større uforutsette hendelser. Med et disposisjonsfond har kommunen tid til å gjøre nødvendige endringer i driften og sikre en stabil tjenesteleveranse. Disposisjonsfondet kan også benyttes til større planlagte tiltak. I KØB-sammenheng kan vi se på disposisjonsfondet som økonomisk bærekraft over fire år – perioden for økonomiplanen.

Gjeldsgraden (netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter) viser hvor mye lånegjeld kommunen har i forhold til inntekter. Dersom en kommune har mye gjeld (høy gjeldsgrad), fører dette til høye årlige utgifter til renter og avdrag i lang tid fremover. Det blir dermed mindre penger igjen til tjenesteleveranse og fremtidige investeringer. Handlingsrommet blir mindre. I KØB-sammenheng kan vi se på gjeldsgraden som økonomisk bærekraft over generasjonene i et 40-årsperspektiv.

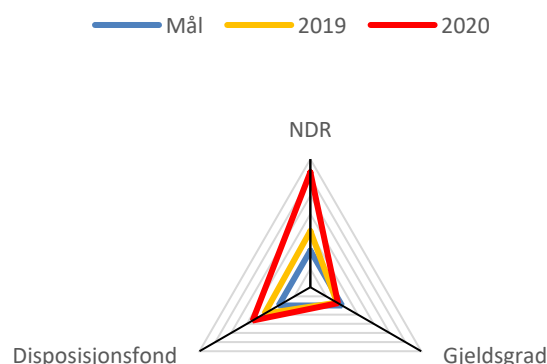
KØB i Gildeskål kommune:

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene ble 7,97 % i 2020. I følge modellen bør kommunene ligge på 2 %. Det betyr at Gildeskål ligger godt over anbefalt nivå på denne indikatoren.

Disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter ble 17,16 % i 2020. I følge modellen bør kommunene ligge 8 % eller høyere. Det betyr at Gildeskål ligger godt over anbefalt nivå på denne indikatoren.

Gjeldsgraden ble 91 % i 2020. I følge modellen bør kommunene ligge 75 % eller lavere. Det betyr at Gildeskål ligger over anbefalt nivå på denne indikatoren.

Samlet gir dette en KØB-indeks på 115,7 % (100 % og over er bærekraftig, under 100 % er ikke bærekraftig). At disposisjonsfondet og netto driftsresultat er høyere enn anbefalt nivå kompenserer for at vi har en gjeldsgrad som er for høy. Men, det er viktig å huske på at inntektsnivået i 2020 ble høyere enn normalt. Sammenlignet med 2019 ble driftsinntektene 32 mnok høyere i 2020. Uten havbruksfondet ville KØB-indeksen vært 77,6 % i 2020. Da ville netto driftsresultat vært - 0,89 %, disposisjonsfondet 9,19 % og gjeldsgraden 100 %. I dette scenarioet er det kun disposisjonsfondet som er innenfor anbefalt nivå, men ikke stort nok for å kompensere for lavt netto driftsresultat og for høy gjeldsgrad.

KØB-indeksen vil variere så lenge inntektene fra havbruksfondet og avkastning på finansielle instrument varierer så mye fra år til år. For Gildeskål vil det være mest hensiktsmessig å se indikatoren over tid, men samtidig ha et spesielt blikk på gjeldsgraden. Det er viktig å merke seg at disposisjonsfondet og netto driftsresultat varierer med å være godt innenfor og utenfor anbefalt nivå, men i Gildeskål sitt tilfelle er gjeldsgraden utenfor anbefalt nivå hvert år og uansett om vi korrigerer for havbruksfondet eller ikke. Gjeldsgraden er den indikatoren som ser økonomisk bærekraft over generasjonene i et 40-årsperspektiv. Det er derfor viktig å bestrebe å få gjeldsgraden innenfor anbefalt nivå fort, slik at Gildeskål kommune kan ha en bærekraftig økonomi for fremtidige generasjoner. Får å få gjeldsgraden ned må gjelden reduseres, og/eller inntektene økes. Da alle signaler tyder på at inntektsnivået i kommunene vil reduseres i framtiden, er det grunn til å si at eneste måte å redusere gjeldsgraden på er å redusere lånegjelden. Gildeskål kommune bør bestrebe å årlig betale ned mer gjeld enn det som tas opp i nye låneopptak. I 2020 økte lånegjelden med 24,1 mnok.

5 Budsjettvurderinger

Gildeskål kommunes opprinnelige budsjett er regulert to ganger i løpet av 2020. Her er det forsøkt å ta høyde for de endringer som har oppstått gjennom året både på utgifts- og inntektssiden. Likevel viser de økonomisk oversikter at det er avvik mellom regnskap og regulert budsjett for enkelte utgifts- og inntektsgrupperinger. Årsaken til avvikene vil i grove trekk bli kommentert nedenfor.

5.1 Driftsregnskapet

Det vises her til «Økonomisk oversikt drift» i årsregnskapet for 2020.

5.1.1 Driftsinntekter

Gildeskål kommune hadde 273,3 mnok i driftsinntekter i 2020. I regulert budsjett sto det 270 mnok, noe som gir et avvik på 2,9 mnok. Det er vedtatt budsjettreguleringer i løpet av året. Disse er forklart i tertialrapport 1 og 2. Hovedpostene, dens innhold og avvik, kommenteres i korte trekk under.

Rammetilskudd og inntekts og formuesskatt: Kommunen bruker KS sin prognosemodell ved beregning av rammetilskudd og inntekts og formuesskatt. Samlet fikk Gildeskål 150,7 mnok, som er 0,9 mnok lavere enn regulert budsjett.

Eiendomsskatt: Kommunen mottok 20 mnok i eiendomsskatt. Det er 0,2 mnok høyere enn budsjett. 12,5 mnok av eiendomsskatteinntektene kommer fra næring og 7,5 mnok kommer fra bolig og fritidseiendommer.

Andre skatteinntekter: I denne posten ligger naturressursskatt på 4,1 mnok og konsesjonsavgift på 2,35. Det er 0,4 mnok mer enn budsjett. All inntekt fra konsesjonsavgift blir satt av på konsesjonsavgiftsfondet og benyttet til næringsutvikling.

Andre overføringer og tilskudd fra staten: I denne posten ligger i hovedsak inntekter fra havbruksfondet på 24 mnok, refusjon ressurskrevende brukere 3,36 mnok og overføring fra staten til flyktningetjenesten og voksenopplæringen 1,8 mnok. Samlet inntekt på kr 29,2. Det gir et avvik sammenlignet med budsjett på 0,5 mnok.

Overføringer og tilskudd fra andre I denne posten ligger ulike refusjoner som kommunen har mottatt fra andre. Det er mottatt 31,2 mnok i refusjoner. gir et avvik sammenlignet med budsjett på 3,3 mnok. Det er i hovedsak refusjon på fødsels- og sykefravær som representerer avviket.

Brukerbetalinger: Denne posten består i hovedsak av brukerbetalinger for SFO, barnehage, voksenopplæring, kulturskolen, fresksenteret, helsetjenester og legekantor på tilsammen 7,6 mnok. Sammenlignet med budsjett ble det et avvik på 0,7 mnok. Avviket viser seg spesielt på barnehagene 0,2 mnok mindre, legekantor 0,1 mnok, fresksenteret 0,2 og kulturskolen kr 32 000.

Salgs- og leieinntekter: I denne posten ligger i hovedsak husleieinntekt og gebyrinntekter for tekniske tjenester som vann, avløp, septik, oppmåling og byggesak. Totale inntekter ble 27,95 mnok. Det gir et avvik sammenlignet med budsjett på 0,1 mnok.

5.1.2 Driftsutgifter

Gildeskål kommune hadde 266,2 mnok i driftsinntekter i 2020. I regulert budsjett sto det 262,8 mnok, noe som gir et avvik på 3,5 mnok. Det er vedtatt budsjettreguleringer i løpet av året. Disse er forklart i tertialrapport 1 og 2. Hovedpostene, dens innhold og avvik, kommenteres i korte trekk under.

Lønn- og sosiale utgifter: Det er brukt 165,9 mnok på lønn i 2020. Sammenlignet med budsjett er det brukt 1 mnok mindre enn budsjett. Det er i hovedsak på sosiale utgifter at avviket fremkommer. Premieavviket bidro med å redusere sosiale utgifter med 0,6 mnok. Det ble et svært lavt lønnsoppgjør i 2020. Årseffekten av sentralt oppgjør kom på kr 167 500. I tillegg ble det satt av 0,4

mnok til oppgjør i kap. 3 og 5. Lønnsoppgjøret i disse kapitlene var ikke avklart ved årsskiftet og det ble derfor satt og utgiftsført midler i 2020 for utbetaling i 2021.

Kjøp av varer og tjenester: I denne utgiftsgruppen ligger de aller fleste kjøp av varer og tjenester til drift, slik som kontormateriell, medisinsk forbruksmaterieell, matvarer, telefon og data, porto, annonsering, strøm, transport, vedlikehold, gebyrer og kontingenter og kjøp av tjenester fra andre eksempelvis SNU og Salten Brann. Det ble kjøpt varer og tjenester for 64,15 mnok. Det er et avvik på 1,5 mnok sammenlignet med budsjett. Avviket skyldes i hovedsak div avgifter og gebyrer, spesielt på IT-systemer, som har vært nødvendig for å opprettholde driften i koronapandemien.

Overføringer og tilskudd til andre: Utgiftsgruppen har samlede utgifter på 18,6 mnok. Sammenlignet med budsjett er det brukt 0,3 mnok mer enn budsjett. I denne posten ligger momsutgifter på 7,5 mnok. Budsjetterte momsutgifter er på 6,3 og gir dermed et avvik på 1,2 mnok. Overføringer til andre ble lavere enn budsjett. Det ble blant annet budsjettert med 1 mnok i bolystmidler, mens det ble tildelt 0,6 mnok. Forøvrig ble det i denne utgiftsgruppen budsjettert med overføring til barnevernstiltak i hjemmet, men disse utgiftene ble ikke plassert i denne posten i regnskapet da de overføres til Bodø kommune nå.

Avskrivninger: En avskrivningskostnad er ikke en betalingsforpliktelse, men er en ikke-betalbar kostnad (forbruk av driftsmidler). En avskrivningskostnad gir uttrykk for verdiforringelsen av bygninger, anlegg og varige driftsmidler som skyldes elde, slitasje og utrangering. I det kommunale regnskapssystemet skal slike kapitalkostnader bare belastes med den lånefinansierte delen av driftsmidlene, uttrykt gjennom låneavdrag. Avdragene fordeles deretter jevnt over driftsmidlenes levetid, og da vil avdragene ha samme effekt og innhold som avskrivninger i et driftsregnskap hvor slike driftsmidler er finansiert med lån.

Den regnskapstekniske løsningen er å utligne virkningen av avskrivningene på en særskilt inntekstpost i driftsregnskapet. Dermed blir netto driftsresultat beregnet uten avskrivningene, men inklusive avdrag på lån.

I kommuneregnskapet utgiftsføres altså avskrivninger som en driftsutgift og påvirker brutto driftsutgift ved at utgiftene blir høyere. Motpost avskrivninger inntektsføres med samme beløp og påvirker netto driftsresultat. Gildeskål kommune bokførte 17,6 mnok i avskrivninger i 2020. Det gir et avvik sammenlignet med budsjett på 2,8 mnok.

5.1.3 Finanstransaksjoner

Renteinntekter: Inntektene på 0,62 mnok kommer fra renter på startlån og renter på kommunens bankkonto. Renteinntektene ble kr 75 000 høyre enn budsjett.

Gevinst og tap på finansielle instrument: Avkastningen på porteføljen endte på 11,7 mnok ved årsskiftet. Det er 10,8 mer enn regulert budsjett. Budsjettert avkastning ble redusert fra 11,9 mnok til 0,9 mnok. Dette ble gjort på grunn av de usikre markedssutsiktene som vi sto overfor i tertialrapport 1 og 2. Men markedet endret seg, og i siste kvartal i 2020 skjøt porteføljen fart og endte på 11,7 mnok.

Renteutgifter og avdrag på lån: Samlede renter og avdragsutgifter på lån ble 15,26 mnok. Samelignet med budsjett er det et avvik på 0,5 mnok. Renteutgiftene er betydelig redusert som følge

av lave renter på lånene, dette er det tatt høyde for i budsjettreguleringene. Sammenlignet med 2019 er renteutgiftene redusert med 1,7 mnok.

5.1.4 Disponering eller dekning av netto driftsresultat

Overføring til investering: Det er overført 3,9 mnok til investeringsregnskapet som tilsvarer 1/3 av avkastningen på finansielle instrument. For å kunne sette av på ubundet kapitalfond må midlene teknisk overføres fra drift til investering.

Netto avsetning til eller bruk av bundne fond: Det er avsatt 4,6 mnok og brukt 3,65 mnok av bundne fond. Avsetningene gjerne pliktige og bruken er pliktig i den forstand at det ikke er fritt opp til kommunestyret å vedta anvendelse. Eksempler på bundne midler er øremerkede tilskudd, overskudd på selvkost-tjenestene og næringsfond. Bevegelsen på bundet fond er presentert i egen tabell i årsregnskapets Note 12 side 22.

Netto avsetning til eller bruk av ubundne fond: Det er avsatt 31,9 mnok og brukt 14,9 av disposisjonsfond. Avsetningen består av 24 mnok fra havbruksfondet og 7,8 mnok som er 2/3 av avkastning på finansielle instrument. Bruk av disposisjonsfond gjelder rekrutteringstiltak 0,4 mnok, bolyst 0,6 mnok, tilskudd til vei på Fleinvær kr 30 000 og 13,8 mnok til å finansiere driften for å få et resultat i balanse. Etter årets bruk og avsetning består disposisjonsfondet av 46,9 mnok.

5.2 Driftsresultat pr hovedansvarsområde

Avvik av betydning mellom regnskap og budsjett på virksomhetsområdene kommenteres nedenfor.

Tall i 1000 kr		Regnskap	Regulert budsjett	Brutto resultat	Netto resultat
Ha 1 Politisk virksomhet	Utgifter	4 746	4 998	-252	258
	Inntekter	-1 343	-1 337	-6	
Ha 2 Oppvekst	Utgifter	68 654	68 841	-187	745
	Inntekter	-12 235	-11 677	-558	
Ha 3 NAV	Utgifter	4 102	4 762	-660	756
	Inntekter	-403	-307	-96	
HA 3 Pleie og omsorg	Utgifter	95 008	92 065	2 944	-41
	Inntekter	-15 414	-12 511	-2 903	
Ha 4 Teknisk	Utgifter	8 387	8 634	-246	-208
	Inntekter	-2 800	-3 253	454	
Ha 4 Eiendom	Utgifter	20 096	19 624	472	-328
	Inntekter	-7 160	-7 015	-144	
Ha 5 Kultur	Utgifter	6 661	6 732	-71	129
	Inntekter	-1 862	-1 804	-58	
Ha 6 Vann og avløp	Utgifter	6 723	6 248	476	-286
	Inntekter	-11 520	-11 330	-190	
Ha 6 Drift og vedlikehold	Utgifter	6 422	5 298	1 124	-1 219
	Inntekter	-642	-738	95	
Ha 7 Fellestjenester	Utgifter	26 397	25 495	902	-1 044
	Inntekter	-4 729	-4 871	142	

Tabell 11 Driftsresultat pr hovedansvarsområde

HA 1 – Politisk virksomhet: Viser et positivt netto resultat på 0,26 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes godtgjørelse til folkevalgte (0,1 mnok) og generelle utgifter til politisk virksomhet (0,1 mnok) ble lavere enn budsjett. Utgifter til revisjon ble 50 000 lavere enn budsjett.

HA 2 – Familie og oppvekst: Viser et positivt netto resultat på 0,75 mnok. Utgiftene til barneverntjenesten (1 mnok) og lønnsutgiftene (0,6 mnok) ble lavere enn budsjett. Det er avsatt 0,7 mnok til bundet fond. Det er inntekter fra Statsforvalteren og Utdanningsdirektoratet til Inkluderende barnehage og skolemiljø som avsettes til bruk i 2021. Det er også mottatt 50 000 i tilskudd til hjemmeundervisning som avsettes fond. Kjøp av undervisningstjenester fra andre kommuner for gjesteelever ble 0,9 mnok høyere enn budsjett. Avviket på inntektssiden er i hovedsak refusjon sykkelønn.

HA 3 – NAV: Viser et positivt netto resultat på 0,75 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak at det ikke har vært deltakere på KVP i 2020. Utgiftene til økonomisk sosialhjelp ble 1,9 mnok som er helt likt budsjett. Avviket på inntektssiden skyldes refusjon fra staten for å dekke lønnsutgiftene til ei stilling som deles mellom stat og kommune.

HA 3 – Helse og omsorg: Viser et negativt netto resultat på kr 41 000. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak overtidslønn. Forøvrig er det spart på de fleste postene noe som har gitt besparelser på utgiftssiden. Avviket på inntektssiden skyldes i hovedsak refusjon sykkelønn. Brukerbetalingene ble 0,14 mnok lavere enn budsjettet.

HA 4 – Teknisk: Viser et negativt netto resultat på 0,2 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak lønn, da det var lagt inn en innsparing i budsjettet som ikke var realistisk uten å si opp stillinger.

På inntektssiden skyldes avviket i hovedsak at gebyrinntektene ble ca 0,3 mnok mindre enn budsjett. Det ble ingen bruk eller avsetning til selvkostfond på disse selvkostområdene. Det betyr at tjenestene gikk med underskudd og at tjenesten ikke ble finansiert ved gebyrinntektene. I realiteten betyr det at kommunens fire inntekter brukes til å finansiere gebyrbelagte tjenester da prisene er for lave til å dekke utgiftene. Oversikten under viser gebyrinntektene på tekniske tjenester.

Gebyrområde	Regnskap	Budsjett	Bruk av/avsetning til fond
Byggesak	840 754	900 000	0
Kart og oppmåling	802 133	1 000 000	0
Landbruksforvaltning	115 180	100 000	0
Viltforvaltning	56 496	42 000	0
Forebygging av branner	456 775	458 246	0
Planlegging	0	100 000	0
Sum	2 271 338	2 600 246	

Tabell 12 Gebyrinntekter teknisk

HA 4 – Eiendom: Viser et negativt netto resultat på 0,3 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes blant annet at det ble avsatt 0,4 mnok til bundet fond. Det er rest av bevilgningen til rehabilitering og vedlikehold av kommunale bygg som avsettes da det ikke ble brukt opp i 2020. Disse midlene rapporteres det på til Statsforvalteren og pengene må brukes til de samme prosjektene i 2021. Avviket på inntektssiden skyldes i hovedsak husleieinntekter som ble 0,2 mnok mindre enn budsjett.

HA 5 – Kultur: Viser et positivt netto resultat på 0,13 mnok. Både inntekts og utgiftssiden har avvik på over 0,4 mnok og det skyldes at det ikke ble bevilget mer i bolystprosjektet. I 2020 ble det vedtatt seks utbetalinger fra fondet til Våg grunneierlag (0,3 mnok), Inndyr vel (kr 30 000+0,17 mnok), Gildeskål fotoklubb (kr 38 594), arbeidslivsfag Inndyr skole (kr 17 625) og UL Håpet (kr 49 375). Forøvrig er det små avvik i i regnskap sammenlignet med budsjett.

HA 6 – Drift og vedlikehold: Viser et negativt netto resultat på 1,2 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes vei, sommer og vintervedlikehold (0,11 mnok). Avviket på inntektssiden skyldes i hovedsak for høyt budsjettert bruk av fond til havner (kr 65 000).

HA 6 – Vann og avløp: - viser et negativt netto resultat på 0,3 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak avsetning til bundet fond som ble 0,5 høyre enn budsjett.

På inntektssiden ble bruk av bruk av bundet fond 0,34 mnok høyere enn budsjett, mens refusjon sykepengene ble 0,23 lavere enn budsjett.

Det føres eget selvkostregnskap for ansvarsene under dette hovedansvarsområdet, jfr. note 19 i årsregnskapet. Hvis tjenesten går med underskudd vil det bli brukt av selvkostfond for å dekke underskuddet, hvis tjenesten går med overskudd vil det avsettes til selvkostfond slik at en kan gå med planlagt underskudd neste år. Prisene på tjenestene reguleres hvert år for å gå med planlagte under/overskudd. Oversikt over inntekter på tjenestene og avsetninger vises under:

Gebyrområde	Regnskap	Budsjett	Bruk av/avsetning til fond som gir 100 % selvkost
Vann	7 075 155	7 074 000	-
Avløp	2 988 007	3 018 600	Avsetning til fond kr 540 163
Septik	1 069 852	633 000	Bruk av bundne fond kr 520 575
Avfall	62 095	54 000	Avsetning til fond kr 54 845
Sum	11 195 109	10 779 600	

Tabell 13 Gebyrinntekter VAR

Bruk av fond betyr at selvkostområdet har gått med underskudd, avsetning betyr at selvkostområdet har gått med overskudd.

HA 7 – Fellestjenester: Viser et negativt netto resultat på 1 mnok. Avviket på utgiftssiden skyldes i hovedsak momsutgifter på 0,5 mnok etter at utgiftene til SNU endret fra tilskudd til kjøp av tjenester. Utgiftene på strategisk ledelse ble 0,2 mnok høyere enn budsjett og det skyldes rekruttering av ny kommunedirektør. Forøvrig ble det ekstra utgifter på IT, økonomikontor og felleskostnader til merkantile på grunn av behov for nye programmer, lisenser og utstyr som følge av koronapandemien. Bruk av fond til rekrutteringstiltak ble 0,1 mnok lavere enn budsjettert.

Oppsummering HA 1 – HA 7: Overnevnte viser at det er virksomhetsområdene Ha1 politisk virksomhet, Ha 2 Familie og oppvekst, Ha 3 NAV og Ha 5 kultur som har et positivt netto resultat. Øvrige virksomhetsområder går med underskudd. Alle virksomhetsområdene har avvik i forhold til budsjett og avvikene er kommentert over.

Områdene HA 8 og HA 9 består av kommunal finansiering og finansielle transaksjoner. Innhold, avvik sammenlignet med budsjett og analyse av disse er kommentert i kap. 4, 5.1.3 og 5.1.4

5.3 Koronapandemiens påvirkning på økonomien i Gildeskål

12. mars 2020 var starten på en usikker framtid. Det ble erklært pandemi, Gildeskål kommune avlyste kommunestyremøtet og alle ansatte som kunne de ble sendt på hjemmekontor. Offentlige bygg ble stengt, skolebarn ble sendt på hjemmeskole, smittevernutstyr ble kjøpt og håndsprit satt opp overalt. Dette er bare en liten del av historien og nå, ett år etter, er vi tilbake til der vi var 12. mars 2020. Forskjellen er blant annet at vi har ett års erfaring nå. Mye kan skrives om kommunens håndtering av koronapandemien, men i dette dokumentet er hovedfokuset den økonomiske konsekvensen pandemien har gitt.

Kommunen har i løpet av året ført et eget prosjektregnskap på utgifter som er knyttet til koronapandemien. Prosjektregnskapet viser utgifter for kr 2,8 mnok. Det er alt fra ekstrautgifter til lønn, kjøp av smittevernutstyr og ombygging av skolebygg.

Kommunens tapte inntekter på foreldrebetaling barnehage, SFO og kulturskole var på ca 0,4 mnok i 2020. I tillegg er det sannsynligvis tapte skatteinntekter, men disse størrelsene er ikke mulig å finne nøyaktig. Staten har derimot estimert og kompensert et tap på skatteinntektene på kr 193 000 i 2020.

Som tidligere nevnt ble budsjettert avkastning justert ned fra 11,9 mnok til 0,9 mnok i løpet av 2020. Dette ble gjort på grunn av de usikre markedssutsiktene som vi sto overfor beskrevet i tertialrapport 1 og 2. I mars måned var avkastningen -23,5 mnok. I ettertid har den økt jevnt og endte ved årsskiftet på 11,7 mnok.

Det ble iverksatt mange krisepakker fra regjeringen i tiden etter 12. mars 2020. Flere av pakkene førte til ekstraordinære midler til kommunene. Under beskrives tiltakene/midlene som berørte Gildeskål kommune.

Arbeidsgiveravgiften ble satt ned i tredje termin. Det gjort at kommunen fikk tilbakebetalt 1,2 mnok i for mye betalt arbeidsgiveravgift. Det er budsjettert med 5,1 % arbeidsgiveravgift. Tilbakebetalingen gjorde at vi regulerte ned budsjettert arbeidsgiveravgift på alle hovedansvarsområdene i tertialrapport 2/2020.

Skjønnsmidler tildelt av Statsforvalteren: Gildeskål fikk kr 133 000 i skjønnsmidler for å dekke ekstraordinære utgifter til smittevern i det kommunale tjenestetilbudet. Det var fylkesmannen som tildelte midlene basert på innbyggertall.

Over **rammetilskuddet** fikk Gildeskål tilleggsbevilgninger på kr 2,758 som følge av koronapandemien. Bevilgningen var knyttet til følgende satsinger

- 0,323 mnok i kompensasjon for inntektsbortfall foreldrebetaling
- 0,193 mnok i kompensasjon for reduserte skatteinntekter
- 0,050 for økt tilgjengelighet i helsestasjon og skolehelsetjeneste,
- 0,045 i aktivitetstilbud for barn og unge med store behov
- 0,167 i økt bevilgning til kontrolltiltak smittevern.
- 1,8 mnok i generelt tilskudd

Øremerkede tilskudd fra andre

- kr 800 000 i øremerket tilskudd til **vedlikehold og rehabiliteringsprosjekter**. Kommunestyret vedtok å benytte disse midlene så langt de rakk til vedlikehold på prestkaia, nytt gjerde på Inndyr barnehage, ny inngang til helsestasjonen, vedlikehold monumenter og heis for bevegelsehemmede i bassenget. Tiltakene ble igangsatt og kontrakter inngått i 2020 slik at kommunen fikk beholde pengene. Da pengene ikke ble brukt opp i 2020 avsettes de på fond og brukes i 2021 til de samme tiltakene.
- 1 088 485 i **ekstraordinært tilskudd til næringsutvikling**. Midlene var en del av krisepakken fra KMD i forbindelse med koronapandemien. Midlene var ment å sette kommunene i stand til å legge til rette for økt aktivitet, sysselsetting og verdiskaping basert på lokale utfordringer, behov og potensial. Midlene ble overført til Sjøfossen næringsutvikling AS, som er kommunens næringssselskap, for videre tildeling.
- kr 41 647 i tilskudd til **tiltak rettet mot sårbare barn og unge**. Midlene kom fra utdanningsdirektoratet og ble fordelt etter antall elever i skolen.
- kr 50 000 i tilskudd til å legge til styrking av infrastruktur på Sandhornøy og Sørarnøy. Tilskuddet kommer etter søknad om tilskudd til hjemmeundervisning. Midlene er avsatt på bundet forn dor bruk i 2021.
- kr 205 000 i tilskudd til **aktivitetstilbud for eldre som bor på institusjon**. Tilskuddet var en engangsbevilgning for å legge til rette for mer aktivitet i denne sårbare gruppen i den pågående pandemien. Midlene er bundet til å benyttes til kjøkkenhage og kjøp av Motivew.

5.4 Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet ble avsluttet i balanse. Nedenfor vil status og eventuelle vesentlige avvik på prosjektene kommenteres. Det vises her til detaljert investeringsregnskap, *bevilgningsoversikt – investering og spesifikasjon av midler bevilget til investering* i årsregnskapet for 2020.

Kommentarer til prosjektene:

1005 Næringsutviklingstiltak: I 2020 ble det brukt 2 mnok i aksjekapitalutvidelse i Sjøfossen næringsutvikling AS, finansiert med ubundet kapitalfond. I 2019 ble det gitt ut ett næringslån og avdragsinntektene som kom i 2020 redusere bruk av ubundet kapitalfond til næringsutvikling.

2022 PC og digitale verktøy: Alle lærere og elever har nå fått PC. Det er også kjøpt inn digitale tavler. Det er også gitt opplæring slik at alle kan bruke verktøyene på best mulig måte.

3008 Velferdsteknologi: Det var budsjettert med 1,6 mnok til utvikling av velferdsteknologi, finansiert med ubundet kapitalfond. I 2020 ble det brukt 0,8 mnok. Kommunen har også mottatt 41 000 i refusjon fra Meløy kommune for deling av utgifter til advokatbistand ifbm anbudsprosess.

Det ble i februar inngått rammeavtale med leverandør av velferdsteknologi, og i september ble det gjort avrop på rammeavtalen for etablering av plattform og 50 trygghetsalarmer med fallsensor og brannvarsling. Etablering og oppstart av nye trygghetsalarmer blir gjort i samarbeid med Meløy.

Igangsetting av E-rom var planlagt til første kvartal 2020. Ved oppstart av koronapandemien måtte planlagt oppstart bli utsatt. Opplæring ble arrangert digitalt for alle ansatte i institusjon i slutten av mai. På grunn av utfordringer med nettverket ble ikke e-rom tilgjengelig over hele institusjonen i

etterkant av opplæringen. I september var de nødvendige forbedringene i nettverket på plass, og e-rom ble klart til bruk. Etter avropet startet arbeidet med å starte klargjøring av elektronisk pasientjournal (EPJ) for integrasjon mot velferdsteknologiplattformen.

Kompetanseheving og implementering av velferdsteknologiske løsninger har fortsatt utover året 2020, og 8 ansatte i pleie og omsorg gjennomførte Velferdsteknologiens ABC.

4009 Salg av boliger og tomter: Det ble solgt div tomter for 0,37 mnok i 2020. Det ble brukt 70 000 til megler for salg av Solvikhaugen. Utgiftene til megler og inntektene fra tomtsalgene er ikke budsjettet. De er brukt til å finansiere meglerutgiften og redusere fondsbruk på øvrige prosjekter.

4001 Utvikling egne boligtomter på Nygårdsjøen: Det ble budsjettet med 0,75 mnok til prosjektet, finansiert med lån. Prosjektet ble ikke gjennomført i 2020.

4051 Industriarealer: Det var budsjettet med 10 mnok til erverv og opparbeidelse av næringsarealer i kommunen, finansiert med lån. Det ble brukt 0,1 mnok til opparbeidelse av næringsareal på Sørarnøy. Forøvrig ble jobbet med noen prosjekter, men det ble ikke inngått avtaler om kjøp eller opparbeidelse av næringsarealer i 2020. Prosjektet fortsetter i 2021.

4061 Tomtearealer Våg: Det ble budsjettet med 1 mnok til prosjektet, finansiert med lån. Prosjektet ble ikke gjennomført i 2020.

4027 Kai på Sørarnøy: I 2020 var budsjettet med 2 mnok til utvikling av ny kai på Sørarnøy, finansiert med lån. Det ble brukt 1,5 mnok. I hovedsak er det gjort beslutning om beliggenhet og detaljprosjektering er påbegynt. I løpet av året er det gjort bytte av konsulentfirma og gjort revisjon av reguleringsplan.

4071 Elbilladere: Det var budsjettet med 1 mnok til etablering av elbilladere, finansiert med lån. I 2020 ble det brukt kr 0,66 mnok. Det er planlagt og oppført 10 ladepunkter på Inndyr, to på Sandhornøy og det gjenstår å få montasje av to ladepunkter på Nygårdsjøen.

4705 Renovering tekniske anlegg GIBOS: Det var budsjettet med 4,05 mnok til Renovering tekniske anlegg på GIBOS, finansiert med lån. I 2020 ble det brukt kr 2,1 mnok. Arbeidet med prosjektet ble omtrent 5 måneder forsinket pga. korona. Det ble i løpet av høsten utført mye arbeid og en del forsinkelser ble tatt inn.

4706 Varmeanlegg: Det var budsjettet med 5 mnok til etablering av varmeanlegg, finansiert med lån. I 2020 ble det bare brukt kr 2 mnok, da prosjektet ikke kom i gang før sent på året av kapasitetshensyn. Byggearbeidene i forbindelse med utvidelsen av varmepumpehuset ble igangsatt ved årsskiftet 2020/21. Utarbeidelse av underlag til konkurransegrunnlag for de tekniske installasjonene ble også påbegynt.

4707 Vinterhage GIBOS: Det var budsjettet med 2 mnok til etablering av vinterhage på GIBOS, finansiert med lån. I 2020 ble det ikke brukt penger på prosjektet, da det ikke har vært nok kapasitet til å få prosjektet i gang. Arbeid med å samle inn informasjon om krav til denne type bygg er påbegynt.

4708 Utebod Inndyr skole: Det var budsjettert med 0,1 mnok til etablering av utebod på Inndyr skole, finansiert med lån. I 2020 ble det ikke brukt penger på prosjektet. Det ble innhentet pris og arbeidene ble igangsatt, men utgiftene kommer ikke før i 2021.

4720 Brannsikring bygg: Det var budsjettert med 1,75 mnok til brannsikkerhet på kommunale bygg, finansiert med lån. I 2020 ble det brukt under 0,1 mnok på prosjektet. Det er igangsatt utbedring av avvik brannsikring på Sør-Arnøy skole/barnehage, Sandhornøy eldrecenter og Kulturhuset. Prosjektet fortsetter i 2021.

4800-4816 Omsorgsboliger: Det var budsjettert med 11,4 mnok til omsorgsboligene på Inndyr. I 2020 ble det brukt kr 10,1 mnok. Byggearbeidene i forbindelse med de nye omsorgsboligene ble avsluttet i august og bygget ble offisielt overtatt i september 2 - 3 måneder forsinket.

4900 Stedsutvikling: Det ble budsjettert med 0,15 mnok til prosjektet, finansiert med refusjon fra fylkeskommunen. Det ble brukt 0,2 mnok i 2020. Prosjektet fikk dermed en budsjettoverskridelse på kr 43 500. Prosjektet ble avsluttet med kommunestyrets behandling i mars 2020. Da sto også visningsrommet på Strømstadbygget klart, men pga. korona-situasjonen har rommet foreløpig ikke blitt brukt som visningsrom.

5006-5017 Attraksjoner og opplevelser: Prosjektet har pågått siden 2015 og for 2020 var det 0,51 mnok igjen til prosjektet finansiert med ubundet kapitalfond. Det ble brukt 0,15 i 2020. På Elias Blix-tunet er det kjøpt materialer og arbeid for fullføring av taket (vindskier) på Dorthestua, samt septiktank. På Gildeskål kirkested har det vært avsluttende arbeid fra konsulent for (opprinnelig) forslag til reguleringsplan for Gildeskål kirkested.

5018 Utvikling av Gildeskål kirkested: Det ble budsjettert med 1 mnok til prosjektet i 2020, finansiert med ubundet kapitalfond. Det ble brukt 0,7 mnok. Prosjektleder ble ansatt sommeren 2020 og begynte med å sette seg inn i prosjektet og alle arbeidsplakkene. Prosjektet er enda i en planlegging og prosjekteringsfase. For detaljert oversikt over framgang i hver arbeidspakke, se Statusrapport kirkestedet som ble gjennomgått i kommunestyret i mars 2021.

6021 Tøa vannverk: Det er brukt kr 313 000. Forprosjekt Tøa ble startet opp igjen i høst med utredning mot Skaugvoll vannverk for å få levert vann til Tøa fra Skaugvollhalvøya. Det utredes samtidig en mulig kommunal overtagelse av vannverket. Det er engasjert konsulent etter gjennomført anbudskonkurranse. Dette arbeidet videreføres i 2021.

6036 Veilysopprustning: Det var budsjettert med 0,66 mnok til veilysopprustning, finansiert med lån. 0,34 mnok ble flyttet til prosjekt 6037. I 2020 ble det brukt 0,8 mnok på prosjektet.

Følgende områder har vært prioritert i 2020:

- Oppstart av veilysprosjekt Sørarnøy
- Planlegging veilysprosjekt Breihaugen
- Planlegging av utbedring strekk av veilys på Våg

6037 Veilys Skålsvik-Ertenvåg: Det var budsjettert med 3 mnok til veilysopprustning på strekningen Skålsvik-Ertenvåg, finansiert med lån kr 0,34 og tilskudd fra fylkeskommunen på 2,15 mnok. I 2020 ble det brukt 0,3 mnok og prosjektet er ferdigstilt og overtatt.

6039 Hjullaster med utstyr: Det var budsjettert med 1,6 mnok til kjøp av hjullaster med utstyr. I 2020 ble det brukt 1,25 mnok på kjøpet. Det ble kjøpt inn hjullaster og stikksetter som har vært til stor hjelp i driften.

6912 Skilting. Det ble budsjettert med 0,1 mnok til skilting av veier i kommunen, finansiert med ubundet kapitalfond. Det ble brukt kr 19 000 i 2020. Skilting av adresser i Inndyr var planlagt 2020, men mange utfordringer dette året gjorde at arbeidet ble utsatt. Det ble planlagt innkjøp av mer skiltmateriale for å forberede skiltingen i 2021. Arbeidet planlegges utført i samarbeid med egen utestab. Prosjektet fortsetter i 2021 med samme bevilgning.

7008 Egenkapitaltilskudd: Som medlem i KLP er kommunen også eier i selskapet. Som følge av at forpliktelser øker, må også egenkapitalen styrkes. Eierne får da krav om innbetaling av egenkapitaltilskudd (ikke tilsvarende i Statens pensjonskasse – her er staten garantist for forpliktelsene). I 2020 var beløpet 0,79. Det var budsjettert med 0,9 mnok fra ubundet kapitalfond. Det ble kun finansiert med 0,8 mnok da det ikke var nødvendig med ytterligere finansiering for å få regnskapet i balanse.

7009 Ny telefonsentral og mobiltelefoner: Det ble budsjettert med 0,24 mnok til prosjektet finansiert av ubundet kapitalfond. Prosjektet er avsluttet. Ny telefonsentral og telefoner ble tatt i bruk våren 2020.

AV-anlegg kommunestyresal og infoskjermer: Det var budsjettert med 0,4 mnok til kjøp av AV-anlegg i kommunestyresal og infoskjermer på kommunehuset. I 2020 ble det brukt 0,44 på prosjektet. Det ble kjøpt inn infoskjerm i servicekontoret, møteromskjerm til formannskapssalen, kommunestyresalen og Elias Blix, nye lerret på kommunestyresal og formannskapssal, teams-møterom system i formannskapssalen, nye kamera på kommunestyresal og formannskapssal, logoplate med kommunevåpen til talerstol, kabinett med forsterkeranlegg, mikrofonanlegg, mikser, høytalere, og tilhørende kabler, svitsjer m.m.

Avvik på kr 40 000 skyldes en noe høyere ferdigpris da tilbudet vi hadde mottatt var utløpt og prisene steget, samt at det ble lagt til Teams-møteromsløsning på formannskapssalen.

8000 Investeringer Gildeskål kirkested: Det ble budsjettert med 1,25 mnok til prosjektet finansiert med lån. Midlene ble overført kirken for gjennomføring av prosjekt.

Formidlingslån: Det ble gitt ut startlån for 6,7 mnok i 2020 og det ble utbetalt 1,3 mnok i avdrag på Husbanklånene. Det ble innbetalt 4,2 mnok i avdrag på Startlånene. Det ble avsatt 2,9 mnok til avdragsfond Husbanken slik at mottatte avdrag på utlån skal tilsvare betalte avdrag og avsetning for senere betaling på Husbanklånene.

Overføring fra drift og avsetning til ubundet kapitalfond: I henhold til handlingsregelen fra *Reglement for finansforvaltning* kapittel 4.1 skal 1/3 del av avkastningen på finansielle instrument overføres til ubundet investeringsfond. Resterende 2/3 deler skal avsettes til disposisjonsfondet. Det var budsjettert med at 0,3 mnok skulle overføres til investeringsregnskapet og avsettes på ubundet kapitalfond. Avkastningen ble imidlertid 11,7 mnok. Det ble derfor overført og avsatt 3,9 mnok i 2020.

6 Oppsummering av analysen

Gjennomgangen av regnskapet sammenlignet med budsjett viser at det er avvik både på inntekts og utgiftssiden, men overordnet er regnskapet svært likt budsjett. Det er i hovedsak avkastningen på finansielle instruments, som ble 10,8 mnok mer enn budsjett, som utgjør avviket.

Det er i hovedsak lønnsutgiftene som utgjør den største delen av regnskapet. Gildeskål kommune har en desentralisert struktur og utgiftene øker hvert år som følge av lønns og prisvekst. Driftsinntektene, fratrukket stor utbetaling fra havbruksfondet, synes ikke å ha samme trend.

Analysen viser at kommunen fortsatt er avhengig av betydelige finansinntekter hvert år for å ha en resultatgrad innenfor anbefalt nivå over tid og for å ikke tære for mye på oppsparte midler. Disposisjonsfondet er i løpet av 2020 økt med 16,9 mnok og har nå en saldo på 46,9 mnok.

Kommunens aktivitet er langsiktig med forutsigbare tjenester overfor innbyggerne. Derfor må også finansieringen av virksomheten og tjenesteytingen bestå av langsiktige og forutsigbare inntekter.

Kommunens finansinntekter styres i størst grad av makroøkonomiske forhold, noe som gjør at vi ikke med sikkerhet kan si hva utfallet i løpet av året blir. Dette er en type risiko som en kommune ikke kan leve med over tid. Det er derfor viktig at finansinntektene ikke brukes til å dekke faste driftsutgifter, men til å bygge opp fond. I 2020 ble handlingsregelen fra *Reglement for finansforvaltning* kapittel 4.1 om å overføre 1/3 del av avkastning til ubundet investeringsfond og 2/3 deler av avkastningen avsettes til disposisjonsfondet fulgt.

Kommunens utfordring ligger fortsatt i at de løpende driftsutgiftene ikke dekkes av de løpende driftsinntektene (brutto driftsresultat) over tid. Inntektene svinger fra år til år, mens utgiftene gradvis øker hvert år. Dette kan løses med å øke driftsinntektene, men samtidig må driftsutgiftene reduseres betydelig. Dette er langsiktig arbeid fordi det handler om å skape nye arbeidsplasser og øke antall innbyggere, samtidig som kommunen må tilpasse driftsutgiftene til den virkeligheten som kommunen er i.

7. Likestilling

Kommunen har en stor andel av de ansatte innen de store virksomhetene oppvekst og kultur og pleie og omsorg. Fordeling av fast ansatte på kjønn og deltid/ heltid vises i tabellen nedenfor:

Ansatte	2020					2019				
	Ant. deltid	%	Ant. heltid	%	Alle	Ant. deltid	%	Ant. heltid	%	Alle
Kvinner	73	37,2	123	62,8	196	81	39,3	125	60,7	206
Menn	19	29,2	46	70,8	65	18	29,0	44	71,0	62
Totalt	92	35,2	169	64,8	261	99	36,9	169	63,1	268

Tabell 14 Heltid, deltid og kjønn

Som det fremgår av tabellen over er de fleste av de ansatte i kommunen kvinner.

Kommunedirektørens øverste ledergruppe bestod ved slutten av 2020 av fem ledere inklusiv kommunaldirektøren. Det er to kvinner og tre menn.

Gildeskål kommune har et kontinuerlig fokus på likestilling og diskriminering i det daglige arbeidet.

I vårt ansettelsesreglement pkt. 2, står følgende: «*Det skal som hovedregel ansettes fast i stilling. Midlertidig ansettelse krever særlig hjemmel for å være lovlig. Under visse forutsetninger gis det adgang til å ansette arbeidstakere midlertidig jf arbeidsmiljøloven § 14-9. Det skal alltid vurderes om det er hjemmel til å foreta en slik ansettelse*».

Det bestrebes alltid å ansette i faste stillinger, og før utlysninger forets det vurderinger om det er deltidsansatte som ønsker høyere stillingsandel.

Alle utlysningstekster inneholder en standard tekst med fokus på likestilling og diskriminering: «*Vi oppfordrer kvalifiserte til å søke uansett alder, kjønn, funksjonshemning eller kulturell bakgrunn*».

Ved årlige lønnsforhandlinger gjennomgås lønnsforhold både fordelt etter kjønn og bruken av ufrivillig deltidsarbeid.

8. Personal og organisasjon

I Gildeskål kommune har vi pr. 31.12.20 totalt 216,3 faste årsverk inkl. de som pr dato er midlertidig vakante. Disse fordeler seg som følger på de ulike virksomhetene:

Virksomhetsområder	Ant. faste årsverk 2020	% andel 2020	Ant. faste årsverk 2019	% andel 2019
Økonomi og administrasjon*	16,8	7,8	16,3	7,3
Familie, oppvekst og kultur (eks barnevern 2 årsverk)	83,9	38,8	90,4	40,5
Helse og omsorg	93,9	43,4	97,3	43,3
Teknisk	21,7	10,0	19,2	8,6
Totalt	216,3	100	223,2	100

Tabell 15 Årsverk

*Kommunedirektør, økonomiavdeling og sentraladministrasjon (personal/lønn, IT, servicekontor/arkiv og prosjektstøtte, nav, politisk sekretariat)

9. Sykefravær

Sykefraværstatistikken for 2020 viser følgende:

Fraværstatistikk 01.01. – 31.12.2020 Gildeskål kommune (tall i %)							
Avdeling	E. meld fravær 1-24 dg	Syke-meld 1-16 dg	Syke-meld 17-39 dg	Sykemeld < 40 dg	Totalt fravær 2020	Totalt fravær 2019	Endr. % 2019-2020
Familie, oppvekst og kultur	1,2	0,7	0,6	7,3	9,8	10,8	- 9,6
Helse og omsorg	1,5	1,2	0,9	11,9	15,5	9,7	+ 59,6
Teknisk	0,4	0,3	0,4	6,3	7,5	5,1	+ 47,1
Rådmannens stab inkl. Nav/ Økonomi og adm.	0,5	0,1	0,3	4,0	5,0	5,3	- 5,7
Totalt fravær 2020	1,2	0,8	0,7	8,7	11,5	-	-
Totalt fravær 2019	1,0	1,0	1,2	6,3	-	9,5	-
Endr. % 2019-2020	+ 0,2	- 0,2	- 41,7	+ 38,1	-	-	+ 21,1

Tabell 16 Sykefravær

Ev. avvik ved summering tall sideveis skyldes avrundinger til nærmeste desimal innenfor enkelt- kategorier.

Arbeidsgiver har gjennom opprettelse av nytt tilretteleggingsgruppa satt fokus på muligheter og arbeidet med å få ansatte tilbake i arbeidsrelatert aktivitet. Arbeidsgiver har kontinuerlig fokus på jobbnærvær og arbeidet med å få ned sykefraværet. Temaet er fast punkt i kommunens ulike ledergrupper, møter i AMU og HTV og det gis jevnlig informasjon direkte til alle ansatte, ikke bare til de sykemeldte. Det blir og lagt vekt på å iverksette rutinene knyttet til oppfølging av sykemeldte så snart som mulig, og det å være i forkant. Videre arbeides det med bevisstgjøring av den ansattes rolle og ansvar i forhold til egen fysisk og psykisk helse.

10. Måloppnåelse

I budsjett 2020-2023 står det beskrevet hvilke mål som kommunen skal jobbe med i planperioden og hvordan disse skal nås. Målene jobbes med kontinuerlig, men vi ser at det ikke er alle som nås. Kanskje må noen av målene realitets orienteres og tilpasses den virkeligheten vi lever i. Under kommenteres tre utvalgte mål fra handlingsdel av kommuneplan, budsjett og økonomiplan 2020-2023.

Et mål er at Gildeskål kommune skal ha 2250 innbyggere i 2027. I realiteten ser vi at innbyggertallet er redusert og pr 4. kvartal 2020 var innbyggertallet 1920 personer.

Et annet mål er at Gildeskål kommune skal ha en verdig og moderne tilpasset eldreomsorg. Dette skal nås ved blant annet og implementering av velferdsteknologi og legge til rette for å bo hjemme så lenge som mulig. I løpet av 2020 har prosjektet om implementering av velferdsteknologi kommet godt i gang og kommunen har over tid jobbet med å dreie tjenestene fra institusjon til mer hjemmebaserte tjenester.

Et tredje mål er at systematisk nærværarbeid med ansatte skal redusere sykefraværet til 5 % i 2022. I realiteten ser vi at sykefraværet i 2020 har økt sammenlignet med 2019, fra 9,5 % til 11,5 %. Store

deler av korttidsfraværet skyldes lav terskel for å holde seg hjemme som følge av koronapandemien som pågått i store deler av 2020. Forøvrig jobbes det med arbeidsmiljø, sykefraværsoppfølging og tilrettelegging kontinuerlig for å forsøke å redusere sykefraværet.

11. Etisk standard

Gildeskål kommune legger stor vekt på redelighet, ærlighet og åpenhet i sin virksomhet. Både folkevalgte og ansatte har ansvar for å etterleve dette prinsippet og arbeide aktivt for å nå kommunens vedtatte mål. Som forvaltere av samfunnets fellesmidler stilles det spesielt høye krav til den enkeltes etiske holdninger. Kommunen har utarbeidet egne etiske retningslinjer.

Alle plikter lojalt å overholde de lover, forskrifter og reglement som gjelder for kommunens virksomhet. Dette innebærer også at alle forholder seg til tjenestevei og til vedtak som er truffet. Lederne må være bevisst på at de gjennom ord, handlinger og lederstil har stor innflytelse på kulturen og normene for adferd i kommunen, og at de dermed har et særlig ansvar for oppfølging av de etiske retningslinjene. Det er viktig at lederne bidrar til at relasjonene til de ansatte og kommunens innbyggere bygger på troverdighet, tillitt, lojalitet, respekt, omsorg og medinnflytelse. Alle ansatte skal være beviste at de danner grunnlaget for innbyggernes tillitt og holdning til kommunen. Tilfredse og lojale medarbeidere er en forutsetning for god tjenesteproduksjon. Etiske retningslinjer og etisk bevisstgjøring er et ledd i den samlede innsatsen med det mål at kommunen skal framstå med respekt, og som en attraktiv arbeidsplass med kompetente medarbeidere. Ansatte kan komme i situasjoner der de kan bli stilt ovenfor valg som skaper etiske dilemmaer. Som forvaltere av samfunnets fellesmidler stilles det spesielt høye krav til den enkeltes etiske holdninger i sin virksomhet.

Kommunen har i løpet av 2020 ikke avdekket forhold som er brudd på etiske retningslinjer.

Gildeskål, 26. mars 2021

Geir Mikkelsen

Kommunedirektør